

Sosyal Bilimlerin Yeniden Yapılanması Konusunda Bir Kitap İncelemesi: Gulbenkian Komisyonu, Sosyal Bilimleri Açın Raporu

Ahmet Ali Çelik*

Öz

Gulbenkian Komisyonu tarafından 1993 yılında yayınlanan "Sosyal Bilimleri Açın" raporu, sosyal bilimlerde son dönemlerde yaşanmakta olan sorunlara çözümler sunmak adına oluşturulmuş bir çalışmadır. Komisyonun iki yıla yayılan çalışmalarının ürünü olan bu raporda farklı disiplinlerden on bilim insanı sosyal bilimlerin geçmişi ve geleceği arasında bir bağlantı kurarak günümüzde yaşanan sorunlara dair bir perspektif geliştirmeyi ve çözümler sunmayı amaçlamışlardır. İlk basımı 1995 yılında olan bu raporda sırasıyla, 18. Yy'dan 1945'e kadar sosyal bilimlerin tarihsel kuruluşu, 1945'ten günümüze sosyal bilimlerdeki yapılagelen tartışmalar ele alındıktan sonra "Şimdi Nasıl Bir Sosyal Bilim Kurmalıyız?" sorusuna cevap verilmeye çalışılmıştır. Sosyal bilimlerde, geçmişten günümüze getirdiği dinamikleri sebebiyle bir takım sorunlara gebe dir. Rapor bu sorunlara çözüm önerileri sunmak ve "Sosyal Bilimleri Yeniden Kurmak" nihai amacıyla yazılmıştır. Ayrıca yazarlar, sosyal bilimlerin geçmişten gelen disiplinleşmelerine ait sınırların yeniden gözden geçirilmesi ve bilgelik tekelleri kurtarmaya yol açacak ve üniversite fonlarının kontrolsüz şekilde harcanmasına yol açan aşırı disiplinleşmenin kontrol altına alınması, bunun yerine çok disiplinli çalışmaların ve buna yönelik fonların ve kurumların sayısının artırılması gibi öneriler getirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilimler, Gulbenkian Komisyonu, Sosyal Bilimleri Tarihi

Makale Geçmişi

Geliş: 08/10/2023

Düzeltilme: 21/10/2023

Kabul: 15/12/2023

* Öğr. Gör, Bayburt Üniversitesi, 0000-0003-3460-2934, Bayburt, Türkiye ahmetalicelik@bayburt.edu.tr

Atıf için: Çelik, A. A. (2023). Sosyal bilimlerin yeniden yapılanması konusunda bir kitap incelemesi: Gulbenkian Komisyonu, Sosyal Bilimleri Açın Raporu. *OJCES*, 1(2), 306-315. <https://10.5281/zenodo.10429700>

Giriş

Geçmişte birçok spekülasyon aşamadan geçerek bugüne ulaşan sosyal bilimler üzerinde devam eden pek çok tartışma bulunmaktadır. Bu tartışmaların doğasında, günümüzde yaşanan sorunlar yer aldığı gibi bugüne ait sorunların geçmişte yer alan kökenlerinin de sıklıkla bu bağlamda yeniden masaya yatırıldığına da şahit olabiliyoruz. Sosyal bilimlerin bugün sahip olduğu gücü geçmişteki bu değerli köklerinden aldığı gibi, birtakım sorunları da bu süreçte miras aldığı düşünülebilir. Bu anlamda hiçbir geçmişin aslında tamamen kusursuz olamayacağı varsayımıyla bu tartışmaları yürütmek geçmişe karşı bir vefasızlık anlamı da taşımayacaktır.

“Sosyal Bilimleri Açın Raporu” sosyal bilimlerin konumunu tartışmak ve yeniden yapılandırmak konusunda tam da bu noktada önemli bir ihtiyacı karşılamış gibi görünmektedir. 20 yüzyılın son çeyreğinde sosyal bilimin içerisinde bulunduğu genel durumu, sorunlarını ve geleceğini konuşmak üzere Lizbon’da bulunan Calouste Gulbenkian Vakfı bünyesinde bir araya gelen farklı disiplinlerden on bilim insanının çalışmalarıyla bir araya getirilmiş raporda, sosyal bilimlerin dünü, bugünü ve yarını tartışılarak özellikle yakın gelecekte karşılaşılabilecek risklerden ve olası çözüm önerilerinden bahsedilmektedir. Yaklaşık iki yıllık bir çalışmanın ürünü olan raporun, üzerinden çeyrek asırdan fazla bir zaman geçmesine rağmen tartışılan konuların güncelliğini koruması, esaslı bir çalışmanın ürünü olduğunu göstermektedir. Özellikle sosyal bilimlerin geçmişten gelen tartışmalı epistemolojik sorunları, disiplinler arası çalışmanın yetersiz ve yanlış uygulanması, geçmişten gelen ve sınırları belirsiz disiplin sınırlarının yeniden ve daha demokratik yollarla çizilmesi gibi konu alanlarında tartışma yürüten bu çalışma, bazı konularda öneriler getirirse de birçoğu ile alakalı farklı coğrafi bölgelerden akademisyenlerinin işbirlikli çalışmalarına ihtiyaç duyulduğunu ve gerçek bir çözümlerinin olmadığı itirafını da dile getirmektedir.

Dört bölümden oluşan raporun birinci ve ikinci bölümlerinde sırasıyla sosyal bilimlerin 18. yy’dan 1945’e kadarki tarihsel kuruluşu ele alınıyor. Ardından 1945’ten günümüze sosyal bilimlerin içinde süregelen tartışmalardan bahsediliyor. Ana sorunların ortaya dökülmesinden önce tarihsel arka planın verildiği bu bölümlerde okuyucu sosyal bilimlerin sahip olduğu güncel sorunların dünden bugüne nasıl evrildiğini daha iyi anlamaya davet ediliyor. Bu aşamada öncelikle sosyal bilimin ne olduğu modern bilim dünyasına sunmuş olduğu katkı ve bilimselliği paylaşılırken diğer taraftan modern bilimin nasıl kurulduğu, Avrupa’nın sömürgeci faaliyetleri sırasındaki keşifleri ile bağlantıları ve bilimin yaygınlaşması ile dinin insan dünyasındaki yeni konumlanması hakkında yorum yapılıyor. İncelemenin sonraki paragrafında raporun kendi dilinden sosyal bilimlerin ortaya çıkışına dair bir özetleme ile devam edilerek incelemesi yapılan kitaba dair daha geniş bir izlenim oluşturulmaya çalışılmıştır.

Modern bilim denildiğinde akla sadece doğa bilimlerinin geldiği bir çağda beşeri bilimler de doğa bilimlerine ulaşmak için bir araç olarak görülme iddiası ile yola çıkmıştır denilebilir. 18. yy’da doğa bilimlerinin meşru bilgi konusunda rüştünü ispat etmesi diğer bilimsel çabaların da bilimselliklerini ispat etmede doğa bilimlerine yaklaşma çabalarına neden olmuştur. Avrupa’daki sosyal ve siyasal sorunlar sosyal bilim çalışmaları için önemli bir ihtiyaç doğurmuş, bu ihtiyacı karşılama noktasında modern üniversitelerin himayesinde 19. yy. boyunca farklı bilimsel disiplinler değişik epistemolojik tavırlardan temel alarak yayılmaya başlamıştır. 19. yy’ın ilk yarısında belirginleşmeye başlayan sosyal bilimler içindeki bölünme ve branşlaşmaların bugünkü haline gelmesi ise 20. yy’ın başlarını bulacaktır. Başlangıçta sosyal disiplinlere yakıştırılan çoklu isim karmaşası bu alanlarda başı çeken beş ülke bilim otoritelerinin toplam beş isimde karar kılması ile uzlaşmış olur. Bunlar Tarih, İktisat, Sosyoloji, Siyaset

Bilimi ve Antropoloji disiplinleridir. Bunlardan bazıları pratik faydaları ile binlerce yıllık geçmişi olan disiplinler iken (tarih) bazıları ise sömürge faaliyetleri ile üniversite dışındaki kâşiflerin çalışmaları ile başlayan disiplinlerdir. Coğrafya, psikoloji ve hukuk ise sosyal bilimlerin asli parçası olmamış dallar olarak tanımlanır raporda. 1940'lara kadar ayrı bilgi alanları oluşturan ve sosyal bilim adı verilen bu bir dizi disiplin için önce üniversitelerde kürsüler kurulur, sonra diplomaya dönük ders programları oluşturulur. Bilimsel dergiler ve dernekler de bunları takip eder. Disiplinlerin bu kurumsallaşma sürecinin önemli bir parçasını her disiplinin kendi sınırlarını çizmesi yani onu diğerlerinden neyin ayırdığını tanımlamaya harcanan çaba oluşturmuştur.

İkinci dünya savaşından günümüze kadarki süreçte sosyal bilimlerin geçirdiği değişimleri konu alan ikinci bölümde ise sosyal bilimlerin o zamana kadar büyük çabalarla oluşturulan yerleşik yapısını tehdit eden durumlar ve bunların nedenleri ele alınıyor. Rapor bundan sonra 1945 sonrasında sosyal bilimlere etkileyen üç gelişme ve bu gelişmelerin ortaya çıkardığı üç tartışma alanından bahsederek devam ediyor. Dünyanın sosyal ve siyasal yapısındaki değişimler, dünya nüfusunun ve üretim kapasitesinin görülmemiş bir şekilde artması ve üniversite sisteminin dünyanın her yanına yayılması şeklinde belirtilen bu 3 gelişme sosyal bilimlerde köklü değişimlerin de meydana gelmesinin başlangıcı olarak görülüyor. Dünyada meydana gelen bu değişikliklerin ortaya çıkardığı önemli tartışma alanları ise rapora göre sırasıyla, sosyal bilimlerdeki daha önce kararlaştırılan ayrımların geçerliliği, sosyal bilimlerin evrenselliği veya yerelliği ile iki kültür (doğa bilimleri ve sosyal bilimler) arasındaki ayrımın halen geçerliliği konusudur.

Rapora göre bölge araştırmaları gibi çalışmalar sonucu ortaya çıkan disiplinler arası çalışma atmosferi sosyal bilim bilgisinin keskin sınırlarda ayrılması olgusunun yapay bir ayrım olduğunu göstermiştir. Sosyal bilimlerdeki ortak çalışmaların artması sonucu disiplinleri birbirinden ayıran sınır çizgileri giderek ortadan kaybolurken disiplinler arası isimler-tarih sosyolojisi gibi- yaratılmaya başlanmıştır. Bu durum üniversitelerin kurumsal yapılarında da değişiklikler oluşmasıyla sonuçlanacaktır. İkinci tartışma konusu olan sosyal bilimlerin evrenselliği konusuna ilişkin ise raporda bütün akademik disiplinler için kurumsallaşabilmenin varoluşsal bir ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır. Bilimselleşme sürecinde doğa bilimlerinin epistemolojik mirasını kendisine model alarak evrensellik iddiasında bulunan nomotetik sosyal bilimler için de bu değer önemli bir varsayımdır. Avrupa'nın siyasi egemenliğinin bir tezahürü olarak ortaya çıkan sosyal bilim disiplinleri için evrensellik iddiasının sorgulanması da Avrupa'nın siyasi gücündeki azalmayla birlikte 1970'lerde daha da artacaktır. Kendi koyduğu ön kabullere uygun olmayan bilimsel çabaları bilim dışılıkla itham eden Avrupa sosyal bilimi, bu süreçte bilimsel bir sömürgecilikle ve batı dışı sosyal bilimlere temsil etmemekle itham edilmiştir. Bu konuda yazarlar evrensellik iddiasında bulunan bir sosyal bilimin evrensel bilgiye ulaşmak için ötekileştirmenin yapılmaması gerektiğini savunmuş ve evrensellik ve tekilciliğin birbirinin karşıtı olarak görülmemesi önerisini dile getirmişlerdir. Buna göre geçmiş ve günümüzde içerisinde yaşadığımız sosyal gerçekliğin zenginliğini kavramak için çoğulcu bir evrenselciliğe ulaşmak gereklidir. Üçüncü tartışma konusu olarak ise doğa bilimleri ve sosyal bilimlerdeki ayrımın geçerliliği ve geçerliliği konusu ele alınmıştır. Rapora göre iki kültür arasındaki bu farklılık ve çelişkiler her geçen gün farklı bir hal almaktadır ve bugün artık bilginin farklı alanlarının birbiriyle çelişmesi gerekmeyen bir anlayışa evrildiği şeklinde yorumlanır. Buna göre artık doğa bilimleri, sosyal bilimlere ve beşeri bilimlere ayrımı artık o kadar da açık değildir.

Şimdi nasıl bir sosyal bilim kurmalıyız? sorusuna cevap aranan raporun üçüncü bölümünde, sosyal bilimlerin tüm bu değişimler ve tartışma alanları karşısındaki genel durumu ve sorunları paylaşılırken, sosyal bilimi bekleyen gelecek tehlikeler de gösterilmeye çalışılmaktadır. Bunu yaparken sosyal

bilimlerin yeniden yapılandırılması ihtiyacının gerekçeleri de sorunun kaynakları ile birlikte sunulur. Öncelikle yeniden yapılandırma baskısının temel alanı olarak örgütsel araştırmalar ve kadrolaşmalar için sürdürülen kaynak kavgaları adres gösterilirken, diğer bir tehdit olan örgütsel bir dağınıklığın ve yeni disiplin adları karmaşasının ortalığı kaplayabileceği uyarısı yazarlarca dile getirilir. Bu örgütsel karmaşanın üniversitelerin yakın gelecekte bilimsel araştırmaların yürütüldüğü başlıca kurum olup olmayacağı konusuna da etki edeceği de hatırlatılır. Devamında araştırma işleri ve eğitim konusu arasındaki uçurumun giderek artması sorunu ile alakalı olarak ortaya çıkabilecek kaynak sorunu nedeniyle kamuoyunu ikna edecek çözümlerin bulunması gerektiği üzerinde durulur. Kamu kaynaklarının eğitim süreçleri olmaksızın bir araştırma sürecini finanse etmekte o kadar da istekli olmayabileceği ihtimaline güçlü şekilde işaret edilmiştir. Diğer bir mesele ise araştırmacının gerçek olmayan bir tarafsızlık elbisesine girmemesi, bunun yerine içerisinde bulunduğu bağlamın kendisini etkileyebileceğini kabul ederek bu objektiflik iddiasından kurtulması gerektiği raporda savunulmaktadır. Bu yapay tarafsızlığın bulguların doğruluğunu daha fazla tehdit eden bir durum olduğu da eklenmiştir. İkinci mesele olarak ise raporda zaman ve mekânın sosyal evrenin içinde yer alan fiziksel gerçeklikler yerine analizin içinde yer alan değişkenler olarak ele alınabilmesinin başarılabilmesinin önemi üzerinde durularak, modası geçmiş epistemolojik ayrımların geçerliliğini ancak bu şekilde yitireceği belirtiliyor. Üçüncü mesele olarak ise uygulamada ihmal edilen ama 19 yy.da sözde özerk denilerek yapılan siyaset, ekonomi ve sosyal alanlar arasındaki yapay ayrımların -yeniden yapılanmayı sağlayabilmek için- üstesinden gelinmesi gerektiği belirtiliyor.

Yeniden yapılanma için rapora göre içinde yaşanan dönemin geçici kısıtlamalarından kurtulup sosyal gerçekliğin daha uzun geçerli ve yararlı yorumlarının nasıl yapılabileceğinin keşfedilmesi gereklidir. Evrenselciliğin tarihselliğine vurgu yapan yazarlar, dünyanın tarihsel deneyiminin daha geniş bölümlerini araştırmaya dâhil etmenin sosyal süreçlerin anlaşılmasında büyük kazanımlar ortaya çıkaracağı iddiasında bulunmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için de bilim insanlarının farklı dillere hâkim olmaları ve farklı dillerde çalışmalar yaparak bu çok kültürlülüğe katkıda bulunmaları gereklidir. Sosyal bilimlerde çoğulcu evrenselcilik anlayışına ulaşmak için tüm kültürleri araştırma ve eğitim kapsamına alacak yeni bir açılım yapılmalıdır.

Sonuç bölümünde rapor tüm bu meseleler çevresince sosyal bilimlerin yeniden yapılandırılabilmesi için yapılabilecekler ve atılabilecek adımlardan bahsediyor ve tüm çalışmanın bir özetini yapıyor. Birlikte çalışma anlamında çok disiplinliliğe karşı olmayan yazarlar, üniversite yapılarının giderek bölünmesi ve program sayılarının artması şeklindeki disiplinleşmeye organizasyonel bir kaosa sebep olacağı ve kaynak bulma rekabetini daha da arttırdığı için karşı çıkmaktadırlar. Burada yazarlar asıl yapılması gereken olarak örgütsel sınırları değiştirmek yerine entelektüel faaliyetleri mevcut disiplin sınırlarına bakmaksızın sürdürmeye izin verecek bir örgütlenme yapısının tesis edilmesi önerisini getiriyorlar. Buna göre hiçbir bilim alanı belirli bir üniversite diploması almış kişilere tahsis edilmemelidir. Yani sosyal bilimler alanı içerisinde bilgelik tekelleri yaratılmasına karşı olduklarını belirtiyorlar yazarlar. Son olarak raporda getirilen öneriler arasında:

-Üniversitelerin içinde veya onlarla işbirliği yapan ve aciliyeti olan belirli temalar etrafında bir yıl süreyle çalışmak üzere bilim adamlarını bir araya getiren kurumların yaygınlaştırılması,

-Üniversite yapıları içinde geleneksel disiplin sınırlarını aşan belirli entelektüel hedefleri ve belirli bir zaman dilimi için kendi fonları bulunan birleşik araştırma fonlarının oluşturulması,

-Profesörlerin birden fazla bölüme atanmasının zorunlu tutulması ve

Doktora öğrencileri için birden çok alanda çalışma zorunluluğu getirilmesi gibi çözümler sunulmuştur.

Sonuç olarak, Gulbenkian raporu gerçekten de sosyal bilimin geçmiş ve geleceği arasında bir köprü oluşturarak kendi bakış açılarından kökenleri belki de insanlık kadar eski sosyal yapılardan gelen sosyal bilimlerin tarihsel ve güncel sorunlarına ışık tutmada başarılı bir çalışma olarak görülebilir. Rapor sosyal bilimlerin disiplinleşmesine karşı olmamakla beraber her disiplinin kendi hudutlarını kalın duvarlarla çevreleyerek kendi bağımsızlık alanlarını oluşturmasını eleştirmiş ve bunu sosyal bilimlerin geleceği açısından önemli bir tehdit saymıştır. Bu konuda getirdikleri önerilerle bir bütün olarak düşünüldüğünde de disiplinlerarası sınırların çok disiplinli çalışmalarla şeffaştırılması ihtiyacına vurgu yapılmış ve aşırı disiplinleşme kavgasının arka planında yer alan fon savaşına da bu şekilde birleşik fonların oluşturulması ile çözüm bulunabileceği önerilmiştir. Dolayısı ile çözüm üniversite adlarını ve program adlarını çoğaltarak yapılan birçok disiplinlilik yerine gerçek anlamda disiplinlerin ve akademisyenlerin birlikte çalışabileceği koşulları oluşturmak olarak düşünülmektedir. Diğer bir ifade ile de “asıl yapılması gereken, örgütsel sınırları değiştirmek yerine, entelektüel faaliyeti mevcut disiplin sınırlarına bakmaksızın sürdürmeye izin veren örgütlenmeyi güçlendirmek” denilebilir. Yani ne sosyoloji yapmak sosyologların tekelindedir ne de ekonomik sorunlar sadece iktisatçıların tekelinde. Bilgelik tekelleri kurmak veya belirli üniversite diplomalarını almış kişilere bilgi bölgeleri tahsis etmek akıl karı değildir.

Çatışma Beyanı ve Etik Bildirim

Çalışmada çıkar çatışması teşkil edebilecek bir durum bulunmamaktadır. Bu makale, kitap inceleme türünde olduğu için herhangi bir etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Kaynakça

Gulbenkian Komisyonu, (1999). *Sosyal Bilimleri Açın, Sosyal Bilimlerin Yeniden Yapılanması Üzerine Rapor*. Metis Yayınları.

A Book Review on Restructuring the Social Sciences: Gulbenkian Commission, Open the Social Sciences Report

Ahmet Ali Çelik*

Abstract

"Open the Social Sciences" report, published by the Gulbenkian Commission in 1993, is a study created to provide solutions to the problems experienced in the social sciences recently. In this report, which is the product of the commission's work spanning two years, ten scientists from different disciplines aim to develop a perspective on today's problems and offer solutions by establishing a connection between the past and future of social sciences. In this report, which was first published in 1995, the historical establishment of the social sciences from the 18th century to 1945 and the discussions within the social sciences from 1945 to the present were discussed, respectively, and then "What kind of social science should we establish now?" An attempt has been made to answer the question. The social sciences are prone to some problems due to the dynamics they bring from the past to the present. The report was written with the ultimate aim of offering solutions to these problems and "reconstructing the social sciences." The authors have also suggested things like rethinking the limits of how the social sciences have been specialized in the past and limiting over-specialization, which can lead to the formation of knowledge monopolies and the careless spending of university funds. Instead, they suggest boosting the number of multidisciplinary studies and the resources and institutions that support them.

Keywords Social Sciences, Gulbenkian Commission, History of Social Sciences

Article History

Received: 08/10/2023

Correction: 21/10/2023

Accept: 15/12/2023

* Lec., Bayburt Üniversitesi, 0000-0003-3460-2934, Bayburt, Türkiye ahmetalicelik@bayburt.edu.tr

Atıf için: Çelik, A. A. (2023). A book review on restructuring the social sciences: Gulbenkian Commission, Open the Social Sciences Report. *OJCES*, 1(2), 306-315. <https://10.5281/zenodo.10429700>

Introduction

There are many ongoing discussions on social sciences, which have gone through many speculative stages in the past and reached today. While the nature of these discussions includes problems experienced today, we can also witness that the roots of today's problems in the past are often re-discussed in this context. It can be thought that just as the social sciences derive the power they have today from these valuable roots in the past, they also inherited some problems in this process. Therefore, conducting these discussions with the assumption that no past can be completely perfect will not mean disloyalty to the past.

“Open The Social Sciences Report” seems to answered an important purpose at this point in discussing and restructuring the position of the social sciences. In the report, which brought together the work of ten scientists from different disciplines who came together within the Calouste Gulbenkian Foundation in Lisbon to talk about the general situation, problems and future of the social sciences in the last quarter of the 20th century, the past, present and future of the social sciences were discussed, as were the recent risks that may be encountered in the future and possible solution suggestions mentioned. The fact that the report, which is the product of approximately two years of work, and the topics discussed remain current even though more than a quarter of a century has passed, shows that it is the product of an essential study. In particular, he conducted discussions on subject areas such as controversial epistemological problems of the social sciences from the past, inadequate and incorrect application of interdisciplinary work, and the re-drawing of disciplinary boundaries, which are inherited from the past and whose boundaries are unclear, in more democratic ways. Although the study brings suggestions on some issues, it also admits that there is a need for collaborative work by academics from different geographical regions regarding many of them and that they do not have a real solution.

The first and second parts of the report, which consist of four parts, discuss the historical establishment of social sciences from the 18th century to 1945, respectively. Then, the ongoing discussions in the social sciences from 1945 to the present are mentioned. In these chapters, where the historical background is given before the main problems are revealed, the reader is invited to better understand how the current problems of the social sciences have evolved from the past to the present. At this stage, first of all, what social science is and its contribution to the world of modern science and its scientific nature are shared, while on the other hand, how modern science was established, its connections with the discoveries during Europe's colonial activities, the spread of science and the new position of religion in the human world are commented on. In the next paragraph of the review, an attempt was made to create a broader impression of the book under review by continuing with a summary of the emergence of social sciences in the report's own expression.

In an age when only the natural sciences come to mind when modern science is mentioned, it can be said that the humanities started out with the claim of being seen as a tool to reach the natural sciences. In the 18th century, natural sciences came of age in terms of legitimate knowledge, causing other scientific efforts to approach natural sciences in proving their scientific nature. Social and political problems in Europe created a significant need for social science studies, and to meet this need, different scientific disciplines began to spread, based on different epistemological attitudes, under the auspices of modern universities during the 19th century. Throughout the period, different scientific disciplines began to spread based on different epistemological attitudes. The divisions and branching within the social sciences, which began to become evident in the first half of the 19th century, would not reach their

current state until the beginning of the 20th century. The confusion of multiple names initially attributed to social disciplines was reconciled when the scientific authorities of the five leading countries in these fields decided on a total of five names. These are the disciplines of History, Economics, Sociology, Political Science and Anthropology. While some of these are disciplines that have thousands of years of history with their practical benefits (history), some are disciplines that started with colonial activities and the work of explorers outside the university. Geography, Psychology and Law are defined in the report as branches that are not essential parts of the social sciences. For this series of disciplines, called social sciences, which constituted separate fields of knowledge until the 1940s, first chairs were established in universities, and then diploma-oriented course programs were created. Scientific journals and associations also followed these. The time and effort put forth by each discipline to define its own boundaries—that is, what sets it apart from others—was a crucial component of this institutionalization process of disciplines.

In the second chapter, which deals with the changes that social sciences have undergone in the period from the Second World War to the present day, the situations that threaten the established structure of social sciences, which had been created with great efforts until then, and their reasons are discussed. The report then continues by mentioning three developments that affected the social sciences after 1945 and three areas of discussion that these developments brought about. These three developments; changes in the world's social and political structure, an unprecedented increase in the world's population and production capacity, and the spread of the university system all over the world, are seen as the beginning of radical changes in the social sciences. According to the report, the important areas of discussion arising from these changes taking place in the world are, respectively, the validity of previously agreed distinctions between the social sciences, the universality or locality of the social sciences, and the validity of the distinction between two cultures (natural sciences and social sciences).

According to the report, the interdisciplinary working atmosphere that emerged as a result of studies such as regional research has shown that the sharp separation of social science knowledge is an artificial distinction. As a result of the increase in joint studies between social sciences, the border lines separating disciplines gradually disappeared, and interdisciplinary names, such as historical sociology, began to be created. This will also result in changes in the institutional structures of universities. Regarding the second topic of discussion, the universality of the social sciences, it is emphasized in the report that institutionalization is an existential need for all academic disciplines. This value is also an important assumption for nomothetic social sciences, which claim universality by taking the epistemological heritage of natural sciences as a model in the process of becoming scientific. The questioning of the claim of universality for social science disciplines, which emerged as a manifestation of Europe's political dominance, would increase further in the 1970s with the decline in Europe's political power. European social science, which accuses scientific efforts that do not comply with its own presuppositions of being unscientific, has been accused of scientific colonialism and not representing non-Western social sciences in this process. In this regard, the authors argued that a social science that claims universality should not be marginalized in order to reach universal knowledge, and they suggested that universalism and singularism should not be seen as opposites of each other. Accordingly, it is necessary to achieve pluralistic universalism in order to grasp the richness of the social reality we live in, past and present. In the third topic of discussion, the reality and validity of the distinction between natural sciences and social sciences were discussed. According to the report, these differences and contradictions between the two cultures are becoming different day by day, and today it is interpreted as an understanding that

different areas of knowledge do not need to contradict each other. Accordingly, the distinction between the natural sciences, social sciences and humanities is no longer so clear.

What kind of social science should we establish now? In the third part of the report, which seeks to answer the question, the general situation and problems of social sciences in the face of all these changes and discussion areas are shared, while future dangers awaiting social science are also tried to be shown. First of all, while resource conflicts for organizational research and staffing are addressed as the main area of restructuring pressure, the authors warn that another threat, which is organizational disorganization and confusion of new discipline names, may take over. It is also reminded that this organizational chaos will have an impact on whether universities will be the primary institutions where scientific research is carried out in the near future. It is then emphasized that solutions must be found to convince the public due to the resource problem that may arise in relation to the increasing gap between research work and education. The possibility that public resources may not be so willing to fund a research process without educational processes has been strongly pointed out. Another issue is that the report argues that the researcher should not assume an unrealistic dress of impartiality, but should get rid of this claim of objectivity by accepting that the context in which he is located may affect him. It was also added that this artificial objectivity is a situation that further threatens the accuracy of the findings. As a second issue, the report emphasizes the importance of treating time and space as variables within the analysis rather than physical realities within the social universe, and states that outdated epistemological distinctions will only lose their validity in this way. As the third issue, it is stated that the artificial distinctions between politics, economy and social fields, which were neglected in practice but were made so-called autonomous in the 19th century, should be overcome in order to achieve restructuring.

According to the report, for restructuring, it is necessary to get rid of the temporary restrictions of the current period and discover how to make longer valid and useful interpretations of social reality. Authors who emphasize the historicity of universalism claim that including broader parts of the world's historical experience in research will yield great gains in the understanding of social processes. In order to achieve this, scientists need to master different languages and contribute to this multiculturalism by working in different languages. In order to achieve a pluralistic understanding of universalism in the social sciences, a new initiative must be made that will include all cultures within the scope of research and education.

In the conclusion section, the report talks about what can be done and the steps that can be taken to restructure social sciences around all these issues and makes a summary of the entire study. The authors, who are not against multidisciplinary in terms of working together, oppose disciplinary in the form of the gradual division of university structures and the increase in the number of programs, as it will cause organizational chaos and further increase the competition for resources. Here, the authors suggest that instead of changing organizational boundaries, the main thing to do is to establish an organizational structure that will allow intellectual activities to continue regardless of existing disciplinary boundaries. Accordingly, no field of science should be reserved for people who have received a specific university degree. In other words, the authors state that they are against the creation of wisdom monopolies within the field of social sciences. Finally, among the recommendations made in the report:

- Expansion of institutions within or collaborating with universities that bring together scientists to work for a year around specific themes of urgency,

-Establishment of unified research funds within university structures with specific intellectual objectives that transcend traditional disciplinary boundaries and their own funds for a certain period of time,

-Requiring professors to be appointed to more than one department and

-Solutions have been offered, such as requiring doctoral students to work in more than one field.

As a result, the Gulbenkian report can indeed be seen as a successful work in creating a bridge between the past and future of social science and shedding light on the historical and current problems of social sciences, which, from their perspective, have their roots in social structures that are perhaps as old as humanity. Although the report is not against the disciplinarity of social sciences, it criticizes the fact that each discipline creates its own areas of independence by surrounding its borders with thick walls and considers this to be a significant threat to the future of social sciences. When considered as a whole with the suggestions they made on this subject, the need to make interdisciplinary boundaries transparent through multidisciplinary studies was emphasized and it was suggested that a solution could be found to the fund conflict, which lies in the background of the fight over excessive disciplinarity, by creating unified funds in this way. Therefore, the solution is thought to be creating conditions in which disciplines and academics can work together, instead of multiple disciplines by multiplying university names and program names. In other words, it can be said that "what needs to be done is to strengthen the organization that allows intellectual activity to continue regardless of existing disciplinary boundaries, rather than changing organizational boundaries." In other words, doing sociology is not a monopoly of sociologists, nor are economic problems only a monopoly of economists. It is unwise to establish monopolies of wisdom or to allocate knowledge zones to people who have received certain university degrees.

Conflict Statement and Ethical Statement

There is no conflict of interest in the study. Since this article is a book review, it does not require any ethics committee decision.

References

Gulbenkian Komisyonu, (1999). *Sosyal Bilimleri Açın, Sosyal Bilimlerin Yeniden Yapılanması Üzerine Rapor*. Metis Yayınları.